

Останній нейм походить з французької мови (Moulin Rouge) і в буквальному перекладі означає «червоний вітряк». Це назва класичного кабаре у Парижі в кварталі «червоних ліхтарів», 1889 рік; «Смерть парикмахера» (овочі з копченою курятиною); «Волосаті пупок» (коктейль). Гумористичні конотації не завжди є доцільними в ресторанному бізнесі, особливо якщо такий гумор зрозумілий тільки авторам рекламного продукту.

Отже, обираючи рекламну назву, слід дотримуватися певних правил, щоб вона не відштовхувала клієнтів, а виконувала свою безпосередню функцію двигуна торгівлі, зокрема: а) назва не може віддзеркалювати завищену оцінку фірми чи її діяльності, тобто сприйматися з ознаками пихатості; б) вона не повинна демонструвати граматичний нігілізм, тобто порушення норм літературної мови як футлярних стандартів для рекламних продуктів; в) не може бути прикладом комунікативного вакууму, особливо якщо це іншомовна лексема, враховуючи той факт, що не всі споживачі володіють іноземними мовами на достатньому рівні й здатні правильно інтерпретувати таку назву.

Література

1. Марченко О.В. Становлення та розвиток реклами на території України: історико-правові аспекти. - Митна справа, 2015, №1 (97). - С. 61 - 66.
2. Словник української мови. - 3-є вид., випр. і доп. /За ред. С. Єфремова та А. Ніковсько-го. - Т.3. - К.: Горно, 1928.

УДК 316(94)

ПРОПАГАНДИСТСЬКІ МІФОЛОГЕМИ У ГІБРИДНІЙ ВІЙНІ

Андрій Криськов

*доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри українознавства
і філософії Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя*

У доповіді стисло досліджено особливості використання сучасною російською та проросійською пропагандою при веденні гібридної війни проти України пропагандистських міфологем як засобів політичних маніпуляцій, спрямованих на амбівалентність ідентичності в українському суспільстві.

Ключові слова: пропаганда, міфологема, гібридна війна.

The theses briefly study the peculiarities of the use of modern Russian and pro-Russian propaganda in the conduct of a hybrid war against Ukraine propaganda mythologists as a means of political manipulation aimed at the ambivalence of identity in Ukrainian society.

Keywords: propaganda, mythology, hybrid war.

Нові комунікації через інформаційні контексти створюють світ, у якому ми живемо. В середовищі створюваних комунікаціями інформаційних контекстів відбувається трансформація реальності. У цьому штучно створеному світі Інтернет і соціальні мережі багатьом замінили реальність, адже вони є сегментом інформаційного простору, який не контролюється традиційними способами. Ще однією особливістю електронних джерел інформації є їхній вихід на масову аудиторію, чим можуть користуватися приватні особи для підміни факту образом. Наприклад, образ «бандерівця» живе власним життям, не пов'язаним ні з історією цього поняття, ні із сучасною українською реальністю [1, с.16]. Тобто, необхідний для пропаганди

образ робиться яскравим, а непотрібний факт – спірним (достовірність факту нівелиюється заявами, що це неправда). Гібридна війна віддаватиме перевагу тому, хто вмiє працювати з масовою свiдомiстю. Сторона, що атакує, повинна доводити справедливiсть своїх дiй як власному народовi, так i народовi, на який спрямована атака. А атакованiй сторонi досить важко давати вiдсiч такiй неоголошенiй вiйни. Гiбридна вiйна стала здобутком нашого часу саме тому, що багато потрiбних для неi завдань можна виконати за рахунок iнформацiйного компонента [2, с.119]. Що сильнiшим стає його розвиток, то легшим буде виконання цих завдань.

Стосунки мiж Україною i Росiєю протягом усього перiоду свiвiснювання переповненi драматизмом i трагiзмом, що не дає можливостi однозначного тлумачення їх обома сторонами. У 2007-2008 рр., за прикладом Нiмеччини i Францiї, якi створили спiльний навчальний посiбник для просування «спiльного бачення iсторiї» [3], було здiйснено спробу узгодити спiльне бачення iсторичних процесiв [4]. В цiлому спроба виявилася провальною, а єдиним практичним результатом стало видання у Росiї нарисiв iсторiї України, а в Україні – нарисiв iсторiї Росiї. Прикметно, що головним редактором нарисiв з росiйського боку виступив академик О. Чубар'ян, який у 2009-2012 рр. був членом «Комiсiї з протидiї спробам фальсифiкацiї iсторiї на шкоду iнтересам Росiї» при президентi РФ, а на виборах у 2018 р. був довiреною особою В. Путiна [5]. Справа створення спiльного пiдручника отримала «друге дихання» у перiод керiвництва Мiнiстерством освiти i науки Д. Табачником, який не приховував свого русофiльства, у виглядi методичного посiбника для вчителiв «Україна и Россия на перекрестках истории» (2012 р.) [6]. У ньому зовсiм не згадувалося про перiод з 1600 до 1946 рiк. У цiй ситуацiї зрозумiло, що виграє той, хто здатний нав'язати власне тлумачення iсторiї, змiнити ключовi акценти в iсторичнiй пам'ятi i має можливiсть проектувати власнi трактування в сусiднiй iнформацiйний простiр. Погодимос'я з думкою Є. Магди про те, iсторична пам'ять є набором iсторичних повiдомлень, що передаються з поколiння в поколiння, суб'єктивних переломних рефлексiй про подiї минулого, особливо негативного досвiду, пригноблення, несправедливостi стосовно народу [7, с.166]. У цьому аспекті Україна для Росiї є легiтимiзуючим механiзмом, який перетворює її з Московiї у Росiю з тисячолiтньою iсторiєю.

Характерним для поширення пропагандистських мiфологем, однією з технологiй iнформацiйної вiйни Росiї проти України, стало формування позитивного образу iмперського минулого шляхом вiдновлення або встановлення пам'ятників видатним дiячам Росiйської iмперiї або СРСР. Так, у 2007 i 2008 роках в Одесi та Севастополi було вiдкрито пам'ятники Катеринi II, в 2013 р. за особистої пiдтримки В. Путiна в Бiрках пiд Харковом вiдкрили пам'ятник Олександрi III тощо. 4 листопада (День нацiональної єдностi, державне свято Росiї) 2016 р. В. Путiн урочисто вiдкрив у Москвi пам'ятник князю Володимирi, який князував у Києвi. Символiчно, що перший камiнь для пам'ятника було закладено 2015 р., невдовзi пiсля анексiї Криму Росiєю, i привезли його з Херсонесу, де 988 р. охрестився Володимир [8, с.3-4]. Власне, це добре зрозумiлi кроки росiйського полiтикуму в контекстi пiдживлення концепцiї «єдиного (триєдиного) народу» [9].

Необхiдно зазначити, що сучасна Росiя використовує рiзного роду манiпуляцiї для пiдтвердження своєї позицiї, реалiзовує програму «русифiкацiї» пострадянського простору. Росiйськi пропагандисти успiшно експлуатують концепцiю спiльного iсторичного i культурного минулого, а питання вiдновлення iсторичної пам'ятi не викликають iнтересу i розумiння у владних структур України.

Лiтература

1. Почепцов Г. Смысли и войны: Украина и Россия в информационной и смысловой войнах. Київ: Видавн. дiм «Киево-Могилянська академiя», 2016, 316 с.
2. Криськов А., Криськова С. Iнформацiйний простiр як складова частина гiбридної вiйни. Integracion de las ciencias fundamentales y aplicadas en el paradigma de la sociedad post-

industrial. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Барселона, 24.04.2020). Vol. 3, с.118-120.

3. Лозовий В. Роль історичної освіти та науки у політиці сприяння процесу порозуміння та примирення у Європі [Електрон. ресурс]. Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua.

4. Україна-Росія. Нариси історії України та Росії. Спільний проект українських і російських істориків. [Електрон. ресурс]. Режим доступу: www.resource.history.org.ua/project/0000014.

5. Чубарьян, Александр Оганович [Електрон. ресурс]. Режим доступу: www.ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D1%83%D0%B1%D0%B0%D1%80%D1%8C%D1%8F%D0%BD,%D0%90%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80_%D0%9E%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87.

6. Украинские и российские ученые решили умолчать о спорных моментах истории [Електрон. ресурс]. Режим доступу: www.unian.net/politics/699087-ukrainskie-i-rossiyskie-uchenyie-reshili-umolchat-o-spornyih-momentah-istorii.html

7. Магда Є. Гібридна війна: вижити і перемогти. Харків: Віват, 2015, 304 с.

8. Плохій С. Загублене царство. Історія «Русского мира» з 1470 року до сьогодні. Харків: «ФОЛІО», 2019, 308 с.

9. Рябчук М. «Майже один народ». Особливості використання пропагандистської міфології в умовах неоголошеної війни. Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І.Ф. Кураса НАН України. №5-6. Київ, 2017, с.213-231.

УДК 070.13/.14(477)

ПАРТІЙНЕ КЕРІВНИЦТВО ЗМІ ЯК РІЗНОВИД ІДЕОЛОГІЧНОЇ ЦЕНЗУРИ (на прикладі західноукраїнських земель повоєнних років)

Іван Крупський

*доктор історичних наук, професор кафедри теорії і практики журналістики,
декан факультету журналістики
Львівського національного університету імені Івана Франка*

На прикладі функціонування періодичних друкованих видань і радіомовлення західноукраїнських земель розкрито сутність партійного керівництва ЗМІ, доведено, що партійне керівництво медіа було одним з різновидів ідеологічної цензури, обґрунтовано, чому об'єктивне висвітлення фактів підмінялося ура-патріотичними публікаціями і радіопередачами.

Ключові слова: *форми і методи партійного керівництва ЗМІ, ідеологічна цензура, об'єктивність висвітлення фактів, партійна доцільність.*

The example of the functioning of periodicals and radio broadcasting of Western Ukrainian lands revealed the essence of the party leadership of the media, proved that the party leadership of the media was one of the varieties of ideological censorship, justified why the objective coverage of the facts was changed.

Keywords: *forms and methods of party leadership of the media, ideological censorship, objectivity of coverage of facts, party expediency.*

1944 р. із вступом радянських військ до Львова на жителів міста знову, як колись у 1939 р., обрушилася маса різноманітних видань, характерними ознаками яких були чітка партійна позиція, завуальовані під демократичність методи роботи журналістів. Для жителів краю, спеціальним рішенням партійних органів Києва, газети «Радянська Україна» і «Правда України» двічі на тиждень, а республіканські молодіжні видання один раз на тиждень друкували обмінні сторінки. Із березня 1945 р. до січня 1951 р. для населення західних областей призначався спеціальний випуск журналу «Перець».